

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врете 5 крајц. за трипутъ. № 55.

Съ концемъ овогъ месеца свршуе се прво полгодіе пренумераціе на ШУМАДИНКУ, и зато позивамо ону г.г. читателъ, коима рокъ предплате излази, да бы се благовременно пренумерирани, како имъ се брови небы прекидали. Съ почеткомъ идущегъ месеца продужићемо издавати Рукописе Проте Матіе Ненадовића, и то на дуже времена него пређе. — Кои одъ г.г. скупителя или поедины пренумеранта има што дати, нека до конца овога месеца послати изволи.

ЦРНЫЙ ПРОСІЯКЪ.

(Продужено)

Мое ноге были су као одъ олова. Но опять я устало и пружи му оружіе, одвративши лице. Я чу, како онъ заше орозъ. У овомъ тренутку небо уліе ми одну мисао.

„Бли мой добрый господинъ и свое дете изгубіо?“ упыта га я.

Ова една речъ поврати га опять къ себи. Онъ баца свое пиштоль и устане.

„Честитый отаць!“ рекне Ксавіе, „како бы ме любіо! — Али шта быяше у несрећномъ писму?“

„Читао самъ га,“ одговори просіякъ, „алъ га нисамъ разумео.“

Онъ устале, отвори сандукъ и узевши писмо изъ записне книжице на којой быяше име Лефевръ, пружи га Ксавіе-у. То быяше оно кое е Флоренція оногъ часа, кадъ е оставляла Сан-Доминго, писала своеме супругу. Мы смо сдржай тогъ писма читательима већ саобштили.

„Какавъ безобразлукъ!“ уздисаше Ксавіе „и какво безчувствіе! ахъ, мой бедный отаць, онъ ли е морао много страдати! И ова е жена моя мати!“

„Заиста мой добрый господинъ много е страдао,“ повтори црнаць. „Последњи дави нѣговогъ живота быау препуни горкимъ и грознимъ боловима. Онъ небыяше више онай истый человекъ. Я кои самъ га као виспреногъ смѣлогъ ратника виђао бы, едва самъ га познавао.“

Иъгово младићско чело прегло се къ земљи. И дано и ноу мисляше само на ню.

Найпосле смилуе се небо на нѣга.

„То быяше на обали велике рѣке. Побунѣни црнци кренули су се противъ насъ. Бель было е само 500; црнаца 10.000. При овой опасности чиняше се мой добрый господинъ на ново охрабренъ. Онъ заповеди добовати на юришь, и онъ првый нападне на неприятели. Быяше страовита борба, борба духова юначны, ерь и моя су браћа храбра. Одъ раногъ ютра па до залазка сунца држали су се на бойномъ полю, нападали на солдате, чупали су имъ изъ руку пушке, или су свое противнике давили своимъ якимъ мишицама. Више путій успѣваще, продрети крозь уредне и затворене линіе Француза, али увекъ се онъ умео наћи. Кадгодъ е продирао, укланяли су се у изумльню црнци; могли бы га држати за оно божество рата, кое наши отцеви съ гигантскомъ буцомъ представляю, и кое свуда смръть и страдоко себе распростира.“

Моя браћа была су потучена. Нѣгови лешевы покривали су обалу рѣке. Кои су остали, гледали су спасти животъ пливанъмъ или су се были заклонили за дрва.

Мой добрый господинъ нехтедне ій гонити; али у часу кадъ е ватра престала, у часу кадъ е препоручивао, да ій штеде, пукне последній итаць; иза камена и мой добрый господинъ погођенъ куломъ у прси падне на землю.“

Просіякъ стане, обузетъ жалоснимъ споменомъ о-
вимъ. К савіе седіо е съ обореномъ главомъ и съ пре-
крштенимъ рукама, чекаюћи и ћутећи.

„Я счепамъ саблю одъ єдногъ солдата,“ продужи
црнаць, и скочимъ. Я се досадъ нисамъ никадъ тукао,
али садъ морадо осветити могъ добрегъ господина.“

„Кадъ самъ се вратио, са саблѣ пурила е крвь. Та
крвь быаше єдногъ одъ мое браће.“

Мой добрый господинъ виде ме и даде знакъ
околостовѣнимъ, да се удаде. Будући су се затезали
рече:

„Моя е рана смртна, я осећамъ; я знамъ. Оставьте
те ме съ Нептуномъ сама.“

Я одма приђо къ нѣму.

„Нептуне,“ рече ми слабымъ гласомъ, „я ти оставлямъ
могъ сина; ты ћешъ му быти отаць. Ты ћешъ ону жену
потражити, коя е нѣгова мати, чувши? Дотле да ю тра-
жишь, докъ е ненађешъ. Мой синъ мора, ерѣ нема ро-
дитель, барѣ имати блага, а она е жена богата. Оћешъ
ли ми испунити ову волю?“

„Оћу господине“, одговоримъ я.

„Оћешъ ли одсадъ за нѣга живити?“

„Оћу, господине.“

„И оћешъ ли му матерѣ потражити?“

„Я ћу е наћи, господине. — Нѣно име?“

Онъ хтеде говорити, али га силе оставише. Но о-
петъ могаше ми показати оно место, гди се вы налази-
те. А што се тиче имена ваше матере, то ми да знакъ,
да ћу исто наћи на артии, кою е вадіо изъ свои недара.

Потомъ онъ издане.

Црнаць устане и отвори на ново сандукъ, изъ когъ
извади другу артию.

„Ево артие, кою ми е дао,“ рече онъ. „То е ваше
крштено писмо, младый господине.“

К савіе тронуть овимъ жалостнымъ причанѣмъ,
немогаше нїєдну речъ изговорити. Но нѣгово рођенѣ
было му е крозь 20 година тайна; любопытность быаше
яча него боля.

„Мое крштено писмо!“ продужи онъ, пружаюћи ру-
ку за писмо. „Но казасте ми, да незнате име мое ма-
тере.“

„И истину самъ казао,“ одговори просіякъ.

Онъ отвори артию, на средѣ кое показа се округла
рупа, велика као цванцикъ.

„Мой добрый господинъ носіо е писмо у своимъ
недрима,“ рече онъ, показуюћи на рупу. „Овде е про-
било тане, кое га е умрвило и раздерало е у овомъ хит-
цу име ваше матере.“

К савіе счепа брзо артию. Рупа избушена тане-
томъ быаше заиста одма иза речи: Флоренція Ан-
гела — —

Презиме немогаше се видити.

К савіе окрета и испитива крштено писмо са своіо
страна.

„Ништа!“ рече найпосле „нинаманѣга трага. Но
шта ми е до тога? Я се одричемъ срдачно имая оне
жене!“

„А воля вашегъ отца!“ викне просіякъ.

„Ова воля была е као некій поклонъ; я га се могу
одрећи.“

„Нѣга се одрећи, младый господине!“ упадне у речъ црнаць
упрепашенъ. „Нѣгову волю пренебрегнути; нѣгову по-
следню заповестъ презрети!“ — О, немойте на то рачу-
нати. Догодъ е єдне капи крви у моимъ жилама, я ћу
слушати, я, чуйте? — Онъ е тако казао, я ћу тако ра-
дити, како онда, тако и свагда. Нѣгове су заповести за-
кони, найвиши закони, коя се несмею преступити, нити
претресати. — Зарѣ нисамъ вамъ то казао? Я самъ
іоштѣ єднако робъ, робъ спомена.“

Тако говорећи онъ се исправи; очи су му се сіяле;
све нѣгове черте изражавау моћну, непоколебиму од-
важность.

К савіе съ удивленѣмъ сматрао е ову неограниче-
ну оданость. Онъ нехтеде учинити на жао човеку, кои
быаше нѣговъ доброчинаць.

„Тражићемо е, ерѣ вы то оћете,“ рече онъ. „Но
вы сте е већ двадесетъ и две године тражили. Да е
могуће было наћи ову госпою, вама бы то изашло бы-
ло за рукомъ.“

„Я самъ чинію, што самъ могао чинити,“ одговори
црнаць; „то ме неразрешава одъ дужности, да све неу-
потребимъ. Я самъ му казао: „Я ћу е наћи!“ И морамъ
е наћи, или ма и умрѣо у своемъ теженю. — По смрти
могъ добрегъ господина почео самъ я одма радити оно,
што ми е наложіо. Бели были су свуда надвладани и
было е свуда заповеђено, да се сви навезу. То быаше
обшта несрећа; ерѣ бы на Сан-Домингу могао разбирати,
тражати, а можда и наћи. — На место тога оста ми
іоштѣ само толико времена, да васъ оданде уземъ, гди
васъ е отаць дао на негованѣ. Мы се навезосмо заедно и
после неколико месеци ступисмо на землю французку.
Я самъ се надао, да е ваша мати тамо пре насъ стигла.“

„Мы две године живисмо о малой суми, кою самъ
быо нашао у обиталишту вашегъ отца. За ове две го-
дине тражіо самъ е неуморно. Нема куће, кою нисамъ
разгледао. Место презимена имао самъ име, кое е ваша
мати као госпою носила; я распытыва за госпою Ле-
феврѣ; овы има выше у Паризу; я виђа нѣи више;
ал' нїєдна небыаше она, кою я тражимъ!“

„Я се увече враћа у наше бедно обиталиште; я васъ
люля младый господине; я всѣ чува у спаваню и съ
песмомъ африканскомъ успављивао самъ васъ.“

„Єданъ ученъ человекъ, на когъ самъ се обратио, пи-
сао е по момъ налогу у Сан-Доминго, али садъ прици
имали су тамо надмоћіе. Они су све спискове и акта на-
селбине понищтили. Ученомъ человеку морадо платити за
советъ, а тые ни самъ добыо ништа.“

Садъ се появи оскудица. Я покуша радити. Радъ у
Европи сасвимъ е различанъ одъ рада по населбинама.
Даду ме да будемъ шегртъ, но пре него што самъ се упутио
довольно у послу, да новаць могу заслужити, осећасте вы
гладъ, младый господине, и тако се начини просіякомъ.

К савіе ћутећи притисне руку просіака.

„Кадъ пружи првый путь руку,“ продужи овај „ср-
це ми се параше и обарарао самъ очи. Скоро самъ по-
мишляо на то, да побегнемъ да бы то сакрію, што се
чувство стида зове, али помисао на васъ задржала ме
е одъ тогъ. Я мишля на могъ господина, кои е спокоянъ

умреть, ерѣ се на мене уздао. Негодованіе студи на место гордости. Я се осетимъ якимъ. Я самъ се истина іоште стидію, али само зато, што самъ се быо почео устручавати.“

Испрва покланяли су ми помало, потомъ све више; просіяцы имаю свое покровитель. Наскоро задобыемъ изванредно благоволенѣ. Я быя лепо црнь, бленули су у мене; чудили су се томе, што ме нису никадъ чули да иште милостино. Што недадоше ясно богорадеимъ осталимъ несрећницама, то су давали мени ћутаюћемъ. Мало по мало удале се мои другови просіяци; и напоследѣ оста я сасвимъ самъ на ціацы Сен-Жермен-де-пре.

Вы сте прирасѣивали. Кадъ имадоште петъ година, предадо васъ у туђе руке. У томе имао самъ неку намеру; я знадо, да ће те вы наслѣдити благородно гордый духъ вашегъ отца; ние требало више да познаете бедный изворъ, кои вамъ продужаваше быће. Одъ дванаестъ годи-пошлѣмъ васъ у већу школу.“

Опоминѣте ли се, младый господине, човека оногъ, кои увече долазаше кодъ госпое, кою вы майкомъ зва-сте! — Овай се человекъ ноћу привлачію вашей колевци и често любію васъ е у чело.“

„То вы быясте!“ пресече му речъ Ксавіе тронучо.

„Бсте. Кадъ доціе вы у школы быясте, я самъ ишао за вама издалека. Я быя увекъ близу васъ, младый господине. Кадъ сте већъ свршили школе, изберемъ вамъ помоћу невине майсторіе, коя ми е срећно за рукомъ изишла, обиталиште у комъ живите. Одъ онда нисамъ васъ никако оставляю. Виѣао самъ васъ свакій данъ, есть, могу казати свакогъ часа. Я самъ нагаѣао како живите, нагаѣао самъ ваша мала страдана, ваше нѣжне надежде — —“

„Како!“ виине Ксавіе, „вы сте знали — —?“

„Она е врло лепа!“ одговори просіакъ смешећи се. „Већъ одавно е водемъ, то нѣжно дете, ерѣ самъ е виѣао како нѣно велико плаво око съ любавлю гледа за вама. Богъ да вамъ да, младый господине, ону срећу, кою е вашъ отаць заслужію.“

„Она е врло лепа!“ повтори Ксавіе машући гла-вомъ; „али е богата, — она е знаменитогъ рода —“

Да бы говоръ одвратію одъ овогъ предмета, при-дода.

„Али зашто ми морадосте име могъ отца тако дуго прећутати?“

„Ваша мати оставила васъ е“ одговори црнаць. „Мо-рао е быти какавъ якъ основъ, кои е покренуо матеръ да одъ детета свогъ одустане. Я самъ мислію, кадъ она дозна за ваше присутствие у Паризу, да ће удвоити предосторожность, да се болѣ сакріе. Али морамъ е наћи, ерѣ е тако мой добрый господинъ заповедію. Безъ оногъ изненадногъ догаѣая, кон насъ е саставію, и на кои се я немогу тужити, ерѣ ми е онъ единый веселый треутакъ набавію, кои одъ више година нисамъ уживаю, безъ оногъ догаѣая небы ништа быо казао. Я незнамъ ни то, далъ бы прошле неделѣ говорію, да бы васъ избавію, младый господине.“

Ксавіе се показа удивлѣнъ.

„Я самъ увекъ само нѣговъ“, рекне просіакъ, при-мѣтивши дивленѣ „я сматрамъ нѣгову волю као старію

одъ ваше, одъ свачега! Али одъ прекюче е наступила прѣмена. Одкрію самъ — —“

„Шта сте одкріли?“ упыта младићъ любопытно.

„Ушао самъ у трагъ, младый господине.“

Црнаць извади изъ свогъ цепа фицу извезену цеп-ну мараму и покаже е Ксавіе-у.

„Ф. А.“ виине онъ съ детиньомъ радосћу, и показа ова писмена.

„Ф. А.“ повтори Ксавіе, неразумевашћи свезу.

„Флоренція Ангела“, изясни просіакъ.

„Ахъ, мой честитый Нептуну, у Паризу можда тако саставлѣны писмена има десетъ иляда!“

„Есть, али само е единое лице, кое на ваше тако нали-къ быти може, као и. пр. оне госпое.“

„Она е на мене наликъ!“ — Ёли вамъ позната? Гди седи?“

Ова навалываюћа пытаня умале изненада радость црнаца.

„Я е непознаемъ“, проумла онъ, „незнамъ, гди седи.“

„Онда мой любезный пріятелю —“ сажалъваше Ксавіе.

„Али я самъ е видію“ упадне црнаць у речъ, придобивши наново свое радостно поузданѣ; „я бы е у иляди пронашао, нѣнъ стасъ изъ далека, нѣна кола познао бы изъ найвеће дальине. Я ћу е наћи, младый господине, я ћу е наћи!“

Доки се ово у бедной соби Нептуновой догодило, стаю е Каралъ у одной малой сали хотела Рембри предъ софомъ, на коіой е седила Маркиза одъ Рембри.

То быяше особито лепа собица. Еданъ единый ста-кленный прозоръ пропушташе светлость крозь плаве свилене завесе, преко кои су се фици бели убори разширавали. Художественно израѣена изображеня украша-вау зидове, и око широки рамова на старинску форму начинѣны огледала савіяу се лаки одъ крина венци.

Прозоръ гледаше у велику башту. Велика ти-шина владала е у овой одаици застрвеной ћилимима, гди се ние могло чути никадъ ко иде.

Госпоя одъ Рембри бацила се была на софу (мин-дерлукъ) и ние се нинайманѣ мицала. На нѣномъ лицу показиваше се изнуреность. Очи іой быау яко упале. Скоро могле су іой се погодити и године.

Овой невольности быяше кривъ одчасти синоћ-ный балъ, а одчасти зло разположенѣ, у комъ се го-споя Маркиза данасъ налазила.

„Ты си видію!“ упыта изненада, погледавши Ка-рала.

„Моиымъ очима видію“, увераваше мулатъ. „И самъ ѣао мора да се у то умешао! Дотле е све ишло лепо. Ва-ше самъ заповести извршію. Комисаръ е учинію свою дужность. На велику срећу іошть и еданъ е случай, кои изближе непознаемъ, нѣгову стварь учинію горомъ, ерѣ одъ свію коцкара, кои су се нашли у коцкарници, само е онъ еданъ съ места одведенъ у канцеларію. Я мислимъ, стварь е већъ начисто, и прикрадао самъ се око суда, небы л' брзо дознао шта ће быти, те тако бы и вама могао вѣсть донети, кадъ га видо съ единымъ проклетымъ црицемъ, гди оде, кои обично стои подъ моимъ прозоромъ.“

„Просіають?“ упыта Маркиза.

„Просіають.“

„У комъ одношено могу они еданъ спрамъ другогъ стояти?“

„҃аво ће знати!“ — Я га видо гди слободно и самъ иде. Измаче намъ се!“

„Ты си издаица или будала, Жонкилу!“ рекне го-споя одъ Рембри срдито.

Мулать гризаше устне и ништа неодговори.

(продужаће се)

РОБЪ НА КАВКАЗУ.

(Продужено)

Шамиль застави свогъ коня, и чиняше се као да се нешто замислю, а затимъ ободѣ коня, неизявлююћи никакву смутню и забринутость. Негова сталность и ладнокрвность никадъ га неоставля. У найнезгоднѣмъ околностима и тугальвимъ тренутцима заметне онъ какву шалу или измисли какву лажь, да тако прикрие бригу и суморность, коя га испуныва.

„Исай-беже“, рекне Шамиль Грамову, (то му е име Шамиль дао) да бы негову пазливость на другу страну обратіо, „видишь ли ты тамо оногъ коня са она два завежляя?“

Видимъ, одговори Грамовъ.

Видишь, тако валя у войну ићи; то е цѣо мой пртлягъ; а я самъ Имамъ и войсково҃а едне читаве войске. Кодъ васъ има сваки и найнижнн офицеръ више пртляга. Зато вашъ пртлягъ заузима у войсци тако грдный просторъ, а ты нешь ми допустити, да е то велика сметня.

Наскоро затимъ найће Шамилова пратня на неколико планинаца, на којима се познавало, да изъ боя долазе. Ватра изъ пушака іошть се доста ясно чула, али е већъ была мало попустила. Еданъ одъ тѣхъ планинаца преда Шамилу еданъ листъ артие, на коме е Наибъ Ески нешто забележіо быо. Почемъ е Шамиль писмо прочитао, честитао е околостое҃нима, и явіо имъ е, да су Руси узбіени.

Благодарите Наibu Ескию у мое име, рекне овъ я-снимъ гласомъ планинцыма, и однесите му ову капу за знакъ мога задовольства.

Ме҃утимъ е Грамовъ, коня быяше мало натрагъ заостао, чуо одъ други тако҃е съ бойногъ поля стигавши планинаца вѣсти, кое су были сасвимъ противне рѣчима Шамиловымъ. После неколико минута застави се Шамиль и рекне Грамову: Любезный Исай-беже, я морамъ ићи съ моимъ людма, а ты ме҃утимъ отиди напредъ у Ведено.

Грамовъ одговори: Не, дозволите ми, да васъ могу и даль пратити.

То неможе быти; ты небы овде быо на своемъ месту. Ты се небы са твоима тукао, а я опеть недамъ, да они буду потучени; притомъ бы ты могао ранѣнъ быти, кое бы ми врло жао было.

При тымъ рѣчма даде онъ коню противный праваць, и Мирида слѣдоваше неговомъ примѣру. Грамовъ пакъ продужи свой путь съ во҃ама даль у Ведено, кои е само іошть едно петъ сатій удалнѣ быо.

VIII.

Грамовъ е предусретанъ и дочеканъ одъ свою кодъ куће заоставши Мирида съ найве҃нимъ почестима. Нѣму излазаху на очи готово сами старцы; сви млади люди отишли су у войну. Нѣму за честь пуцали су изъ пушака. Найпосле стигао е онъ у Ведено, гди е онъ са ве҃номъ слободомъ него княгинѣ, све разгледати смео. Овай ауль (сирѣчь Ведено) заузима као и сва Чеченска села едну велику површину, све су куће одъ дрвета, а има 400 жителя. У средъ аула лежи Шамиловъ конякъ, кои е загра҃енъ высокимъ плотомъ и обкруженъ дубокимъ шанцемъ, у коме се налазаху квартири за 200 Мирида, Шамилову тѣлесну стражу. На страни налази се еднa мала шупа, у којой е Грамовъ опазіо осамъ оманѣи топова у доста рѣавомъ станю. Осамъ Мирида налази се у Ведену око 340 странаца, понайвише Поляка.

Кадъ годъ иде Шамиль у памію, онда праве Мириди съ обе стране пута, кудъ ће Шамиль пролазити, шпалиръ. пѣваюћи познатый стихъ изъ корана. Докъ се Шамиль моли Богу, влада найве҃на тишина и сви су погружени у найве҃ной побожности. Неговимъ се именомъ заклиню, кое показуе велико почитанѣ, у комъ онъ кодъ планинаца стoji.

Сутраданъ у 6. сатій у ютру стигне и Шамиль у Ведено. После два сата да упытати онъ за здравлѣ Грамовлѣво, а у 10. сатій позвао га на аудіенцію. Толмачъ затече тамо велико друштво и читаву скупштину. У прочелю седіо е Шамиль изме҃у Даниел-Сулгана и Кер-Ефендіе, а изме҃у присутствую҃и познао е Грамовъ Муртул-Амію, и свога земляка Шак-Аббаса, Шамиловогъ ерменскогъ толмача. Сви ови и іошть многи други Наиби быяху се наслонили на дуваръ.

Посланикъ рускій поздравіо е све, и стао неколико корака одъ врата.

Како си и находишь ли се добро? запыта га Шамиль пріятельски.

Фала Богу и Вама! одговори Грамовъ страхопочитателно.

Сѣди, рече му Шамиль, и покаже му еднo сецаде, кое е предъ нѣмъ на земљи прострто было.

Толмачъ га послуша, прекрсти ноге, и после неколико минута запыта га Шамиль смеше҃и се:

Исай-беже, како ти се допада у Дагестану?

Имаме, како вы то разумете?

Шта држишь ты о нашимъ путовима и обычайма, како ти се чини твой дочекъ кодъ насъ, укратко, шта мыслишь ты о свему, што си кодъ насъ видіо?

Дозволите ми, Имаме, да слободно говоримъ.

Слободно, свакогъ е човека дужность быти искренымъ врема Богу, као и према своемъ ближнѣму.

Е онда вамъ морамъ казати, да су путови ваши рѣви и блатни, да е путованѣ крозь планине, преко рѣка и крозь кланце врло трудно и незгодно. Я самъ преко данѣ едва 10 врстѣй (7 врстѣй есу одприлике сатѣ мѣста) погао проби, и быо самъ преко мѣре уморанѣ. Што се тиче дочека, я самъ сасвимъ задоволяѣ.

Я ти вѣруѣмъ, пріятелю, и надао самъ се одѣ тебе таквомъ одговору. Знаѣ, да силный владатель, противъ кога садѣ три цара ратѣ воде, ништа ми наудити неможе, при свемъ томъ што онѣ еднако силну войску на мене шилѣ. Я знаѣмъ, да се я немогу сравнити са премоћнимъ владоцима, я нисамъ ништа, но Шамиль, еданѣ простѣ Татаринѣ, али мои провалѣни путови, моѣ неприступне планине и мои стѣновити кланцы чине ме силвнимъ одѣ многи други владателя. Кадѣ бы могао, я бы свакой грмѣ планина мой помазао освећенимъ елеомъ и помешао блато мои путова са медомъ, тако су ми они мили. Та дрва, и тѣй путови есу сва моя снага.

После овы рѣчѣй окрепе се Шамиль смешеѣи се на дружину и свакой се одѣ присутвуюћи такође осмене. Затимъ промене пророкъ одма изразѣ свога лица, и управи слѣдуоће речи на Грамова:

Исай-беже, рече онѣ, висока лица започиню обично найважнѣе послове са шаломъ, и после текѣ говоре о озбыльнимъ стварима; тако самъ и я радю, и приступимо садѣ къ дѣлу.

Заповедайте, Имаме, одговори Грамовѣ, и я ћу одговорити.

Зарѣ пада князевима Чавчаваца и Орбеліану на умѣ да самномъ шалу проведе? повикне Шамиль гласомъ, кои е сасвимъ различанѣ быо одѣ прећашнѣгъ гласа.

Толмачѣ се мало препануо, а сви присутвуюћи изьявљивали су найвећу пазљивость.

Найпре, продужи Шамиль, искао самъ петѣ миліона рубалѣ на име одкупнѣе суме за нѣгове породице; затимъ самъ се разжаліо на нѣи и искао самъ само еданѣ миліонѣ рубалѣ, и да ми се врати мой старіи сынѣ и 150 заробљенѣ Чеченаца, а досадѣ нисамъ одѣ нѣи ништа друго добыо, но само лепе рѣчи. Я се чудимъ нѣговимъ писмама; но много бы болѣ было, кадѣ бы у мѣсто толики рѣчѣй што у ствари было. А найвећма се лютимъ на княза Орбеліана, и да га имамъ у рукама моимъ но мы смо неприятельи, па ни онѣ самномъ не бы болѣ поступао.

При овимъ рѣчма отворио е Шамиль, кои е имао обичай яко жмиркати, очи, и поглядѣ нѣговъ быо е страшанѣ и претећѣй. После краткогъ ћутанѣ замоли Грамовѣ страхопочитателно за рѣчѣ.

„Говори, и кажи ми, какве налоге имашѣ.“

Князевима е, одговори Грамовѣ, сведно, илѣ вы искали 5 миліона, или 1 миліонѣ; само владательи располажу съ толикимъ сумама; но я имамъ налогѣ, да вамъ повторимъ предложѣнѣ, кое вамъ е већѣ учинѣно, и по томе, да вамъ понудимъ 40.000 сребрны рубалѣ. Самъ Богѣ зна, како намъ е было тешко, да и ту суму скупимо.

После овы рѣчѣй ућути Грамовѣ, а и Шамиль е ћутао. — Ево, продужи руской посланикъ, овдѣ Даніѣл-Султана; онѣ познаѣ положѣнѣ ѣурѣянски князева; улытайте га, да ли има и едногъ само мећу нѣима, кои бы толико имао да може 1 миліонѣ платити. — Даніѣл-Султанѣ потврди казиванѣ Грамова и дода: „Я се чудимъ, како су они скупили и ту суму, кою су понудили.“

Остали Наиби помешаю се у разговорѣ, и они су изражавали сумню о рѣчима Грамова.

Исай-беже, рекне еданѣ одѣ нѣи, ты лажешѣ. Шта е за нѣи (князеве сирѣчь) 1 миліонѣ? Ништа. Да нашѣ Имамѣ заиште, они бы му дали цуну арабу (кола) злата.

Иштите я две арабе злата, одговори Грамовѣ мало лютито, шта бы съ нѣима чинили? Та вы иѣе небы могли крозь ваше планинске кланце и стрмените стѣне ни пронети. Я садѣ видимъ, да вы о томе, шта е еданѣ миліонѣ, немате ни право понятіѣ. Да вамъ се даду изброяти толика зрна пасуля, колико 1 миліонѣ рубалѣ има единица, па да вамъ се неда ништа ести, догодѣ несвршите, вы бы сви одѣ глади помрли.

Ова игра рѣчѣй као да е учинила на духѣ свою Наюба велико упечатљивѣ; они доиста нису имали право понятіѣ о суми, кою су искали, и Грамовѣ е већѣ себи честитао за успѣхъ нѣгове краснорѣчивости; но онѣ примѣти садѣ, да се и нѣговъ землякъ Шак-Аббасѣ спрема проговорити нешто, и да ће му онѣ савѣ посао покварити. Зато онѣ брзо рекне.

„Имаме, я те имамъ молити за едну милость.“

Говори, одговори му Шамиль мало опоромъ.

Я васѣ молимъ, да заповѣдите свима ћутати, ерѣ иначе ми нѣе могуће, да далѣ продужимъ говорѣ.

Теби неће нико прекидати разговорѣ, рекне на то Шамиль, гледаюћи око себе заповедателнымъ погледомъ; но кажи ми, како ћемо мы до цѣли и резултата доћи?

То е стварѣ свршена; князеви немогу дати выше одѣ 40.000 рубалѣ сребрны; осимъ тога вы ћете добыти вашегъ сына, и све заробљенѣ Чеченце, кои се буду могли пронаћи, а у случаю, ако вашѣ сынѣ небы хтео одѣ дозволенѣ царевогъ, да се къ вами патрагѣ поврати, чинити употребленѣ, то, да можете вы послати къ нѣму ваше повѣренике, кои ће га на то склонити.

Любезный Исай-беже, одговори Шамиль, мени е за моимъ сыномъ манѣ стало, него за благомъ могъ народа. Я самъ ево већѣ выше одѣ шесть година одѣ нѣга разстављенѣ, я самъ га већѣ заборавіо. Не другче, но дайте ми 1 миліонѣ. Князь е Чавчаваца, бранеѣи храбро свое отечество, изгубіо свою породицу. Царѣ е дужанѣ за то га наградити; онѣ треба само да заиште.

Имаме, нико се несме усудити, да таково што одѣ цара заиште; онѣ е изѣ собственогъ побужѣнѣя благоволю дозволити сыну вашемъ повратакъ; князь се небы никадѣ усудіо, да за такву милость замоли. Што се нѣгове храбрости тиче, у томе су многи нѣму равни, я кадѣ бы царѣ свакогъ съ еднимъ миліономъ наградіо

Добро, мы ћемо о томе говорити другій путь. Садъ е време молитви.

Имаме, я самъ радъ говорити съ вама на само.

Добро, садъ съ Богомъ остай.

Грамовъ отиде и остао е до сутона у своје обыталишту. Планинцы му донеше валянога ела, па му понуде и соли, кое е кодъ Чеченаца доказъ великогъ почитаня. Къ нѣму доведу и мале князеве Чавчавацу и Орбеліана; ерѣ е онъ прошлога дана предао Шамилу писмо, кое се тицало зароблѣника. А у вече дође къ нѣму и Шак-Аббасъ. Грамовъ е говорио съ нѣимъ ерменски, понудіо му е на поклонъ еданъ сатъ, два златна новца и чая, и повѣренигъ Шамиловъ обећао е, да ће му ићи на руку. Сва лица око Шамила, коя немаю вышій чинъ, врло су користолюбива. Сутраданъ ніе звао Шамиль госта свога пред-а-се, али трећегъ дана имао е съ нѣиме разговоръ, но у присутствіи више лица.

Шамиль е понудіо Грамова да седне, но овај се извинявао, да неможе, ерѣ га болу ноге, а затимъ запыта га Шамиль за здравлѣ.

Фала Богу, я самъ здраво и мирно, одговори Грамовъ.

Богъ нека те сачува! оћешъ ли учинити княгиняма какву малу радость?

То одъ васъ зависи.

Видишь, мы съ княгиняма овде врло улюдно поступамо; мы ій тако добро чувамо и на нѣи пазимо, да ій ништа узнемирити неможе; и што ій я садъ узнемиравамъ, то небыва башъ само нѣи ради. Князеви треба зато да ми буду благодарни и признателни, али они ми даю врло мало новаца. Мени се чини, да они ову стварь отмице одуговлаче, у надежди да Ведено освое и роблѣ ослободе.

Имаме, мени ніе могуће, говорити предъ сведоцима.

Добро, мы ћемо то доцніе видити, одговори Шамиль, кои ніе хтео на то пристати, и одпусти Грамова.

Но сутраданъ, и то подоцне увече, испуни Шамиль желю Грамова, и прими га на само; но при свемъ томъ, што се чинило, као да онъ овај тайный разговоръ же-ли, то е онъ ипакъ быо забринуть, да ће га нѣгови На-иби и великаши затећи и разговоръ му прекинути.

(продужиће се.)

М Р В И Ц Е.

— Еданъ шальвичина опази на шеталишту многу господу съ грднымъ великимъ кожнимъ якама на огртачи-ма, па рекне: чудна времена! досадъ су маймуни седели на медведима, а садъ медведи седе на маймунима.

— Трговкиня една, кое су задовољства, накитъ и одело превазилазили приходъ мужевлѣвъ. често е збогъ тога поводъ давала къ домаћой распри. Особито е она представљала своје мужу примѣръ, ако други трговци мудримъ тргованѣмъ своимъ до тогъ станя долазе, да кућу своју саяно издржаваю. — „Па зарѣ я незаслужуемъ доста, да при моме разумномъ и умереномъ животу кућу пристойно издржавати могу?“ запыта онъ. — Охо, викне она подсмевателно: Па шта ми ты то толико заслужишь? — „Болю жену!“ ладнокрвно одговори онъ.

— После смрти военогъ Попечителя рекне войникъ еданъ другоме: Ёси ли већъ чуо, да смо новогъ Попечителя добыли? Е да, одговори овај, а я мислимъ, да ће удовица посао продужити.

З А Ч И Н И Ц И.

Шума има уши а полѣ очи.

Гди те несврби ту се немой чешати.

У великой води ватаю велике рибе.

Некитећа се жена обично е најболя домаћица.

Лакше се борити са сатаномъ него са лепомъ женомъ.

Проси удовицу, докъ е јоштъ у жалости.

Ако е кућа изгорела, дугъ е на оцакъ излетіо.

Кудагодъ плугъ иде, туда иде и порезъ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

ТУРСКА.

Енглеска кавалѣрія већъ е сва изъ Цариграда отишла. Повлаченъ съ Крима скоро ће се окончати. Балаклава ће се за најкраће време предати Русима у руке; сва тамошня енглеска зданія порушена су и дашчаре на лађе однешене.

— Главный рускій ѱенераль на Криму дао е за честь енглескогъ ѱенерала лорда Гуга еданъ доручакъ.

— У Крчу было е 2. Юнія само 4—500 Турака и две енглеске компание. 800 татарски породица изселяваю се изъ Крама у Турску.

РУСИЯ.

У Петербургу 8. Юнія.

У войсци су се догодиле знатне промѣне. ѱенерал-маіори Висковтовъ и Дубенскій, кои су придати были князу Долгорукому по особитомъ послу, премештени су опеть у ратно министерство. ѱенерал-маіоръ баронъ Криденеръ наименованъ е за команданта тврдинъ Нарве. Директоръ одѣленія за войничке населбине, ѱенерал-маіоръ Пиларъ одъ Пилхаве ставлѣнъ е у пензію, а статскій савѣтникъ Криловъ, кои е быо кодъ княза Менчикова, докъ е овај быо гувернеръ Кронштатскій, шефъ канцеларіе, премештенъ е такође у ратно министерство.

— 8. 12. и 15. Юлія држаће се у Царском Селу велика утркивања на коњу.

— У Кронштатъ стигло е до юче већъ 908 лађа. Една енглеска лађа потопила се кодъ Лавенскара, нити се ништа одъ њѣ избавити могло; а друге две претрпиле су знамениту штету.

У Петербургу 12. Юніа. Г. баронъ Мантайфель, прайскій министерскій президентъ, добио е за време бављѣња цара Александра II. у Потсдаму рускій орденъ св. Андріе. Доста е занимљиво, саобштити ручно писмо Нѣг. царскогъ величества, којимъ е тај орденъ подаренъ, и зато ћемо га садъ у вѣрномъ преводу съ рускогъ саобштити. Оно гласи овако:

„Кралѣвско-прайскоме министерскомъ президенту, барону Мангайфелу.

Ваша ревностна служба према нашемъ вѣрномъ савезнику и пријателю, Нѣг. Величеству, кралоу прайскоме, стекла вамъ е пуно право на Наше искрено почитанѣ. За изјављѣнѣ дакле истога, и за доказъ Нашегъ благоволеня, што сте се вы свакадъ брижљиво старали, да одржите пријателске одношае између Русіе и Прайске, Мы васъ постављамо за кавалѣра ордена светогъ Првозваногъ Андріе, когѣ ордена знаке Мы вамъ настојећимъ пошлѣмо, и остаемо вашъ Вама благонаклоный

У Потсдаму 21. Мая.

Александръ“

Будући е пакъ царъ, ако се неварамо, одпутовао изъ Потсдама ноћу између 20. и 21. Мая, то е сва прилика, да е ово ручно писмо неколико само минута пре одлазка царевогъ подписано, естѣ дакле наливъ на последню рѣчь праштаня. Ово ручно писмо учиниће међутимъ овде у Петербургу пријатанъ упечатакъ, будући су за време рата званична изјављѣња врло редко довольно разасњавала сређу постоећегъ тврдогъ пријателства између Русіе и Прайске.

ФРАНЦУСКА.

У Паризу 14. Юніа. Генералъ Мак-Махонъ стигао е овамо съ Крима. — Еданъ паробродъ довукао е данасъ изъ Хавра едну лађу, наговарену древностима асирскимъ нађенимъ у развалинама стародавногъ града Пиниве. Лађа та пристала е у пристаништу сенскомъ кодъ Лувра, и већъ су е почели истоваривати. Горе на лађи стоје два исполинска бика са човечиомъ главомъ одъ камена.

— Говори се, да Русія не хтела примити инцидента Жилиена, когъ е Ротшилдъ у Петербургъ послао, будући Русія неће, да и Француска учествуе у грађеню гвозденихъ путова по царству. Русія пакъ са свое стране яко ће ускорити то грађенѣ, и врло се живо за то заузима.

— Грофа Морни-я одпутовањ у Петербургъ опетъ е мало одложено.

„Бечка пресса“ пише о закону за регентство савдује: Законъ о регентству (кој смо мы у предпослед-

њимъ броју нашегъ листа саобштили) поднесенъ е Францускомъ сенату, гдѣ не наицао на никакавъ одпоръ. Грофъ Портали, еданъ стараць одъ 80 година, кој е већъ четири закона о регентству доживио, одъ кој закона не јоштѣ неданъ у животъ ступио, избранъ е одъ сената за референта при овоме предмету. — „Конституционеръ“ доноси намъ опетъ еданъ чланакъ, кој се изъ петны жила труди доказати првенство „женски регентства“ (т. е. регентства, у комъ е царица регентка) и изъ многи се околности дае закључити, да за ову стваръ обште мишљѣнѣ у Француској не јоштѣ яко заузето, и да е треба тамо топрвѣ утврђивати и сталногъ јој основа дати.

Данасъ пакъ труди се овај полувзваницный листъ доказати, да се женско регентство савршено слаже са закономъ салискимъ (тако се зове најстарин законъ о престолонаслѣдству у Француској) и вели: „Гласъ природе и интереси државни слажу се у томъ, да по преимувству матери повѣри чуванѣ интереса и права свога малолѣтногъ сына. Кадъ се ништа на свету неможе сравнити са узвишенимъ пожертвованѣмъ матери, то како се онда може узети, да ће еданъ сродникъ по крви, кој у својој повѣреној му пупили ништа друго невиди, но уништењѣ собствены његовы интереса, моћи као царица довести у сагласіе свое интересе са интересима малолѣтногъ цара? Гдѣ е регентство сродника по крви опасностъ, ту е бдителна и неподмитљива љубавъ рођене майке доволно и снажно емство.“

Ове рѣчи односе се очевидно на млађу линію царску (на Жерома и принца Наполеона Бонапарте) и одтудъ се дае закључити, да е ладноћа између Пале-Роаяла и Тилѣрија врло озбиљна.

ВЛАНКА И МОЛДАВИЈА.

„Обштимъ новинама“ пишу, да е погрешно, ако ко мысли, да е тилѣрійскій кабинетъ (Францускій дворъ) саввимъ забацио планъ и намѣру, да се саедине подунавска княжества. Француска додуше не се зато башъ страстно заузела, но она ће ипакъ на конференціама комисије живо радити на користъ тогъ саединеня.

Г. Буркнею наложено е да изјави: „Француска е врло слабо везана за опредѣлену систему преустроеня подунавски княжества, будући се то врло мало тиче њѣны интереса; но она мысли тимъ начиномъ ићи опредѣленимъ правцемъ, што ће своју политику управљати по већини гласова рѣшавајући сила и по жељама жительство подунавски княжества.“

Ако та стваръ доиста тако стои, онда ће то питањѣ породити јоштѣ доста незгода, докъ се сврши, будући е већина гласова заузета за планъ заединеня.

САРДИНИЈА.

Туринскій листъ „Опиніоне“ пише подъ 13. Юніемъ савдује:

„Докъ се съ едне стране аустријскій листови труде доказати, да талијанскій народъ нема ни мало симпатіе за Пјемонтъ (Сардинию) и за његову на парискомъ конгресу изјављѣну политику, у то исто време добья грофъ

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Галацу 19. Юнія. Њгова Свѣтлостъ, владајући князь Ђика стигао е овде данасъ у 5 сати по подне, и врло е сјино и радостно дочеканъ. Партаа, која жели саединиѣ подунавски княжества, поднела е князу благодарителну адресу. Данасъ у вече была е варошь осветљена. Князь ће се бавити овде до 19. Юнія.

У Лондону 18. Юнія. Полковникъ Фремонтъ, кандидатъ за президентство у сѣвероамериканскимъ союзнимъ државама, дао е оставку. — Алварецъ, шпанскій посланикъ у Мексиканској, не тамо признатъ, догодъ шпанска флота заостае у претећемъ положенію према Мексиканској. — Валкерова положеніе не се ни мало променило.

Кавуръ, главниъ заступникъ ове политике, изъ своју краєва Италиѣ нове доказе почитаня и удивленя, кое о њму изјављую. Тошканци су поручили кодъ каменорезца мраморну штатуу (кипъ) прослављеногъ талијанскогъ дипломата. Сицилијанци и Неапольци поднели су му єдну адресу; друга му е адреса дошла изъ войводства Парме и Модене, а Римљани су, као што е познато, дали њму за честь сковати златну медаљу за споменъ.

НЕАПОЛЬСКА.

„Най-прайзише цайтунгу“ пишу изъ Париза изъ свимъ поузданогъ извора, да по изиновимъ вѣстима, стигавшимъ изъ Неаполя, неће краљ Фердинандъ ни мало да се склони, да и најмањъ попусти зактеваняма Француске и Енглеске.

О Г Л А С И.

(1—3) По рѣшенію ово-окожи и високогъ Апелационогъ Суда I. Одѣленія има се сва непокретность ванъ вароши Шабца наодећа се а ма си поч. Ђоке Чотрића бившегъ трговца и жителя Шабачкогъ принадлежећа, лицитандо продати. Непокретна добра ова есу слѣдуюћа:

1. Една земля одъ 10 плуга; на којој една кућа одъ тврдогъ матеріяла, са осталимъ одъ дрвеногъ матеріяла нужднимъ польскимъ зградама постои, у вредности - - 14000 гроша
2. Една ливада одъ 20 коса траве у тврдой огради, у вредн. 3360 гр.
3. Една ливада одъ 30 коса траве у тврд. огради у вредности 5600 гр.
4. Една ливада одъ 7. коса траве у вредности - - - 1400 гр.
5. Една земля одъ 60—70 дана орана у єдној огради у вредности - - - 11.200 гр. чар

Чега ради Началничество Окожи Шабачкогъ настоећимъ свакога коме бы о изложеној продаи добара нуждно было знати, извѣштава съ тимъ обясненіемъ, да ћеду се иста добра и то по особно свакој комадъ земљъ за себе 1. 2. и 3. месеца Августа ове године, посредствомъ явне лицитације на лицу места држати се имаюће продавати, и трећий и последній данъ лицитације ономе после подне у 4 сата

по европ. теслимити, кои највише готовы новаца за кои комадъ земљъ дати обећа.

Къ № 3368. Издано одъ стране Началничества Окр. Шабачк. 18. Юнія 1856. у Шабцу.

(1—3) Долеподписаный продае плацъ свой, идући топчидерскимъ путемъ поредъ пиваре, кои има съ лица ширине 10 фатій, дужине 40 фатій, съ добромъ оградомъ заграбень, и лежи између комшиа г. Якова изъ Рушня и г. Холупъ Пемака. Кои бы имао волю купити га, нека изволи погодбе ради долеподписаномъ пріявити се.

У Београду 21. Юнія 1856.

Милое Божићъ
Членъ Апел. Суда I. Одѣл.

Подписаный дае подъ кирію кафану гг. браће Лѣотића у Смедереву, која постои у чаршии, на пјаци. Съ истомъ кафаномъ иду 7. соба за путнике, еданъ мутвакъ, еданъ аръ за конѣ и шупа за кола, подъ којомъ има и бунаръ съ добромъ водомъ. Ко бы желіо узети ову кафану подъ кирію одъ данасъ за унапредакъ на єдну годину и еданаєсть месецій, нека се у истой кафани подписаноме погодбе ради пріявити изволи. (5—6)

У Смедереву 30. Мая 1856.

ИЛИЯ МЛАДЕНОВИЋЪ,
Арендаторъ.

Кои бы кадъ потребовао кола за провозъ и шетню, нека се изволи явити Вићентию Станисављвићу, у Читалишту. (4—6)

КНИЖЕВНА ОБЗНАНА.

Съ предстоећимъ обзнаномъ се свима Г. Г. учительима, и другимъ лицама, кои су доброту имали на књигу Г. Радовановића директора „Обшта Знаня“ предлатити, да иста књига единствено изъ нагомиланы при књигопечатњи послова не до конца Мая готова могла изићи; него ће за цело до Петровадне т. г. изъ печати изићи, и одма разпослана быти.

Факторъ књигопечатњи,
ФИЛИПЪ ВАЛТЕРЪ.

Продаваће се на Лицитаціи:

1. У Милини Окр. Подрин., непокр. добра Ивка Михайловећа, 1. 2. и 3. Юлія.
2. У Гор. Мушићу, Окр. Валѣвск. а) непокр. добра Милисави Читаквића, 5. 6. и 7. Юлія. б) непокрет. добра Радована Читаквића, 8. 9. и 10. Юлія.

На атару Селевачкомъ и Конѣштанскомъ Окр. Смедер. наћень е еданъ златанъ ланчићъ одъ 12 и по драма, и сада е при окожномъ Началничеству.